

Historische datavisualisering (A004002)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 5.0

Studietijd 150 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)

Nederlands

Gent

werkcollege

hoorcollege

zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Birkholz, Julie

LW03

Verantwoordelijk lesgever

Blomme, Hans

LW03

Medewerker

Danniau, Fien

LW03

Medewerker

Ducatteeuw, Vincent

LW03

Medewerker

Verbruggen, Christophe

LW03

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

[Bachelor of Arts in de geschiedenis](#)

stptn

5

aanbodsessie

A

[Bachelor of Arts in de kunstwetenschappen](#)

5

A

[Postgraduaatopleiding Erfgoed en samenleving](#)

5

A

[Schakelprogramma tot Master of Arts in de geschiedenis](#)

5

A

[Vorbereidingsprogramma tot Master of Arts in de geschiedenis](#)

5

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Digital humanities, digitale geschiedenis, digitaal erfgoed, metadata, linked open data, historische GIS, datavisualiseringssoftware, datamanagement

Situering

De student wordt vertrouwd gemaakt met de verschillende stappen in de digitale datacyclus en de mogelijkheden en uitdagingen van de digitale transformatie van bronnen voor zowel de cultureel erfgoedbeheerder als de onderzoeker.

De student kent de basisbegrippen van digitale collecties en kan digitale collecties verzamelen en ontsluiten in functie van een specifieke doelgroep.

De student kan digitale erfgoedcollecties benaderen als (onderzoeks)data in functie van een specifieke vraagstelling.

De student kent en hanteert de uitgangspunten van een goede datavisualisatie.

De student maakt kennis met en gebruikt tools voor het verzamelen, cleanen, verrijken en visualiseren van data.

De student verdiept zich in de visualisering van ruimtelijke data in combinatie met een longitudinaal, historisch perspectief.

De student kan kritisch reflecteren over digitaliseringsprojecten en digital humanities.

In dit vak wordt samengewerkt met de Boekentoren en KBR - de Koninklijke Bibliotheek van België en zijn plaatsbezoeken mogelijk. Gastsprekers geven toelichting over specifieke aspecten van de digitale transformatieprocessen.

Inhoud

Na een algemene inleiding over de digital humanities en de digitale datacyclus komen in het vak de opeenvolgende stappen in de datacyclus aan bod. Elke les

(Goedgekeurd)

bevat theoretische concepten, praktijken en software/tools. Studenten leren met de concrete tools en softwarepakketten werken.

- Digitaliseren en ontsluiten van bronnen: metadata, linked open data en datamanagement (Omeka S)
- Erfgoedcollecties als data: data verzamelen en data cleaning (bv. OpenRefine)
- Collecties voor onderzoekers: digitale tekstanalyse (bv. named entity recognition, sentimentanalyse, woordfrequenties- word clouds)
- Collecties voor publiek: visualisatie en presentatie (bv. Madoc)
- Verdieping: GIS-Software (bv. QGIS, ArcGIS)
- Reflectie over de digitale transformatie en het aanbod van online tools

Bij elke module hoort een beperkte deelopdracht. De deelopdrachten kunnen verschillen voor studenten van de opleiding geschiedenis en de studenten van het postgraduaat erfgoed en samenleving.

Begincompetenties

geen specifieke competenties vereist

Eindcompetenties

- 1 Inzicht hebben in de methodologie van de geschiedenis.
- 2 Kwantitatieve en kwalitatieve methoden en technieken kritisch kunnen toepassen.
- 3 Zich bewust zijn van het belang van wetenschappelijke integriteit.
- 4 Inzicht hebben in het functioneren van aanverwante humane en sociale wetenschappen.
- 5 Digitale competentie: zelfstandig en op wetenschappelijke wijze de principes van digitale bronnenkritiek toepassen op zelf gevonden onderzoeksobjecten.
- 6 Digitale competentie: zelfstandig digitale formaten vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om eigen digitale versies te creëren van analoge of digitale onderzoeksobjecten.
- 7 Digitale competentie: zelfstandig digitale methodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analoge of digitale onderzoeksobjecten op een gestructureerde manier te verzamelen en te beheren.
- 8 Digitale competentie: een datamodel ontwerpen dat (relaties tussen) eigenschappen van onderzoeksobjecten structureert en dit model operationaliseren in de vorm van een database.
- 9 Digitale competentie: zelfstandig digitale hulpmiddelen vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om de kwaliteit van digitale onderzoeksobjecten of datasets te verbeteren.
- 10 Digitale competentie: onderzoeksobjecten digitaal verrijken met informatie zoals annotaties of metadata.
- 11 Digitale competentie: repetitieve taken die kunnen worden geautomatiseerd herkennen en digitale toepassingen zoeken en inzetten om die taak uit te voeren.
- 12 Digitale competentie: zelfstandig digitale analysemethodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analyses (inhoudelijk, netwerk, relationeel, spatiaal, structureel of stilistisch) uit te voeren.
- 13 Digitale competentie: zelfstandig digitale visualisatiemethodes vergelijken, selecteren, verantwoord gebruiken en kritisch evalueren om analyses uit te voeren of onderzoeksresultaten te presenteren.
- 14 Digitale competentie: gebruik maken van digitale methodes om projectmatig samen te werken in een of meerdere fasen van een onderzoeksproces.
- 15 Digitale competentie: vertrouwd zijn met de basisconcepten en de inter- en transdisciplinaire mogelijkheden van Digital Humanities.
- 16 De rol van erfgoed in de samenleving kritisch kunnen duiden en interpreteren.
- 17 Actuele ontwikkelingen in de omgang met erfgoed kunnen herkennen en contextualiseren op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal vlak.
- 18 Grondige kennis en inzicht hebben in het brede scala aan groepen en gemeenschappen in de hyperdiverse samenleving en hun participatieve omgang met erfgoed stimuleren en faciliteren.
- 19 Geactualiseerde en vernieuwende inzichten hebben in culturele geletterdheid, publieksparticipatie en meerstemmige, inclusieve communicatie over erfgoed in de samenleving.
- 20 Grondig inzicht hebben in mogelijkheden en uitdagingen van digitalisering en

digitale ontsluiting van materieel en immaterieel erfgoed, alsook van de archivering en ontsluiting van digitaal erfgoed.

21 Passende strategieën bedenken, formuleren, uitwerken en implementeren voor innovatieve trajecten van digitalisering.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De hoorcolleges worden gedoceerd door de lesgevers en gastsprekers en hebben vaak ook een praktisch luik.

De praktische oefeningen bestaan merendeels uit begeleide practica en werkcolleges in een PC-klas.

Studiemateriaal

Type: Handouts

Naam: Artikels

Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding

Optioneel: nee

Taal : Engels

Beschikbaar op Ufora : Ja

Online beschikbaar : Ja

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Referenties

Wilke, C. O. (2019). Fundamentals of data visualization: a primer on making informative and compelling figures. O'Reilly Media.

Verborgh, R., & De Wilde, M. (2013). Using OpenRefine : the essential OpenRefine guide that takes you from data analysis and error fixing to linking your dataset to the Web. 1 New ed. Birmingham: Packt Publishing Limited.

D'haeninck, T., Nico, R., & Verbruggen, C. (2015). Visualizing longitudinal data: rooted cosmopolitans in the low countries, 1850-1914. In First Conference on Biographical Data in a Digital World 2015 (Vol. 1399, pp. 116-121). CEUR WS.

Romein, C. Annemieke, Max Kemman, Julie M. Birkholz, James Baker, Michel De Gruijter, Albert MeroñoPeñuela, Thorsten Ries, Ruben Ros, and Stefania Scagliola. "State of the field: digital history." History 105, no. 365 (2020): 291-312.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Beschikbaarheid van professoren en/of medeleesgever voor begeleiding van specifieke opdrachten van de studenten.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Eindscoreberekening

100% niet-periodegebonden evaluatie (NPGE).

Om te kunnen slagen moeten studenten alle deelopdrachten gemaakt hebben en minstens geslaagd zijn voor de module GIS.

Faciliteiten voor werkstudenten

1. Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid met vervangende opdracht in overleg met de docent
 2. Geen mogelijkheid tot examen op ander tijdstip
 3. Mogelijkheid tot feedback via email, na afspraak tijdens kantooruren
- Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <http://www.flw.ugent.be/flexibelstuderen>